

СТАНОВИЩЕ

От Елена Тарашева,

Доктор в научно направление Математическа лингвистика 05.04.11

Доцент по Анализ на дискурса (Медии) 2.1. Филология в НБУ

член на научно жури в конкурс за присъждане на образователна и научна степен "доктор" на Ана (Ѓорѓева) Коцева с дисертация на тема: Прагматични аспекти при изразяване на оплакване, молба и извинение в английския и македонския културен код

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Изследването на прагматиката на речта има огромно значение за съвременната лингвистика. От една страна това е част от фундаменталните изследвания на езика, които помагат за точно разбиране на същността и смисъла на речевите актове. От друга страна изследванията са от полза за преподаване на езици – както чужди, така и родни, тъй като преподаването трябва да се съобрази с функциите на речта, с нюансите при използване на различни форми, с усещането за дистанцираност или близост между комуникантите, формалност или непосредствен изказ и т.н. Общуването зависи много от тези параметри, които трябва да се познават и ползват правилно.

Важна част от изследването е съпоставителната прагматика. Межкултурното общуване, което улеснява нарастващите връзки между представители на различни култури в глобалната действителност изисква осъзнаване на факта, че зад езика стоят културни особености и правила, които са специфични за всеки носител на езика, различни, но равнопоставени като средство за комуникация, опосредствано чрез различна знакова система. Комуникацията изисква познание за това как се изразява оплакване, молба и извинение според изискванията на различни култури, на различни езици, които обаче все по-често се оказват в контакт. Подобни изследвания са много потребни на младите хора, за да ги подготвят за пътувания и съвместни проекти с хора по целия свят, носители на различни култури и езици.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Кандидатката формулира 7 цели, като най-общата е определяне на лингвистичната форма на всяка от езиковите функции; най-тясно свързаната с културния аспект на езиковото познание засяга различията и сходните черти на македонския и английския език; конкретно преподавателската цел търси принос към преподаване на функциите на изучаващи английския език като чужд. Във връзка с тези цели се формулират конкретни изследователски въпроси относно параметрите на съответните речеве актове. Формулира се хипотеза, че на македонски и английски съответните езикови функции се изразяват по различен начин. Фокусът е върху социолингвистични параметри (стр. 66), които обаче се оказват обект на голяма вариативност – много от американските участници се оказват билингвални, като английският не е майчин език за тях. Така езикът за тях е обект на изучаване, макар и с инструментална и интегративна нагласа, за разлика от македонците, за които английският е по-скоро *lingua franca* на академично общуване.

Очакването майчиният език да се ползва като една от константите в изследването не се оправдава, но се разкриват различните перспективи към изучаването на даден език.

За мен формулировката на целите на изследването е амбициозна и широкообхватна, с което постигането на конкретни цели остава далечна перспектива. Предвид липсата на подобни изследвания обаче обширният фокус е по-скоро предимство, което дава насоки за по-конкретно фокусирани търсения.

3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно

Декларация в този смисъл е дадена от докторантката. Представената работа е подложена на автоматична обработка за откриване на съвпадения с други публикации. За мен проведеното изследване с две групи информанти от американска и македонска страна е доказателство за самостоятелна работа, с всички предимства и недостатъци на самостоятелно планирано и проведено изследване.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Работата започва с пространен преглед на литературата за речевите актове (Остин, цитиран в дисертацията), за функционалната същност на езика като средство за общуване (Грайс) на изреченско и надизреченско ниво, както и във връзка с културната специфика на езиците. Включено е и изследването на Хофстеде за организационната култура и регионалните особености по установени от него параметри. Цитират се и конкретни изследвания на местни изследователи на български и македонски.

Ситуирането на литературния преглед преди целите и задачите го прави малко откъснат от цялостната работа по проекта. Теоретични разработки се включват на всякакви етапи от работата – например, специфичните подсилващи наречия се появяват едва при анализа на данните. За езиковите функции се говори сякаш се дефинират за пръв път при всяка следваща поява. Прегледът на литературата също не винаги уточнява за кой език се изграждат класификации и описания. При по-голяма прецизност, повече примери и съпоставителна перспектива между езиците, мащабният литературен преглед би могъл да ползва преподаването на материята в лингвистични курсове.

5. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

От гледна точка на прагматиката основните произведения по темата на дисертацията присъстват в прегледа на литературата. Включването на Хофстеде носи ориентация към общуването в бизнеса, което не отразява използваните в дисертацията ситуации. Ползването на ликертови скали за

отчитане на психологически и поведенчески параметри е твърде далеч от езиковата същност на изследването.

Прави впечатление, че повечето цитати са директни, а не през други изследователи. Езиковото оформяне следва утвърдените стандарти за научна литература.

6. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Кандидатката изследва езиковия изказ на молба, оплакване и извинение в македонски и английски език. За целите на изследването си тя използва утвърдения модел за изпълнение на дискурсивни функции, в който на информанти се представя ситуация, на която те трябва да реагират с езикови формулировки. Събраните реакции се анализират според редица езикови параметри. Привежда се количествена разбивка на езиковата същност, прави се качествен анализ. Поради твърде широката цел, резултатите трудно могат да се ползват за някакъв вид конкретно обобщение, различно от оформеното, че езиковите функции се реализират различно за двата езика.

Кандидатката споменава като ограничение на работата факта, че събира езиков материал чрез писмена анкета. Според мен, резултатите биха довели до по-конкретни изводи ако имаше конкретни параметри на изследването: дали информантите са учили дадените езикови форми въщи, при общуване или като езиково обобщение; дали майчиният език оказва влияние върху избора на езикови форми, кои се смятат за допустими в зависимост от контекста и т.н. Разбира се, пионерската същност на работата открива неподозирани аспекти на проблема, които могат да бъдат адресирани в последващи изследвания.

7. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Методиката е отлично подбрана и последователно приложена. Научният текст е добре оформен и достатъчно информативен. Текстът би представлявал полезно помагало, ако се форматира с по-конкретна цел, особено за задачите на межкултурната прагматика – една нова, но много перспективна сфера на езиковедската работа.

8. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Кандидатката откроява като свой принос разбирането на прагматиката като част от езиковедското знание, както и правилното разбиране на речевите актове. Като специална насока на дейността си тя откроява преподаването.

Според мен приносният момент се съдържа в търсенето на езиковите форми, с които се реализират езикови функции в различните култури. Подробната класификация, представена от докторантката дава възможност за отлично описание във връзка с майчиния език, трансфера от

преподаването, изучаването и усещанията на информантите за нивото на формалност и т.н. За жалост, участниците в изследването представляват прекалено различни групи по отношение на тези параметри.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Количествените и качествените данни за научноизследователската дейност на кандидата, представени с документацията показват съответствие и надхвърляне на минималните критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.

Представена е една статия в научната база на Централно и източноевропейската научна библиотека и десет статии в регионални издания.

III. Заключение

Кандидатката е дефинирала научен проблем от интерес за работата и като преподавател по език. Прочела е основни и регионални изследвания по интересувания я проблем, като е оформила преглед на литературата според изискванията за дисертационен текст. Съставила е теоретична постановка, събрала е материал, който е подложила на самостоятелен анализ, съобразен с научните изисквания. Направените заключения съответстват на поставените цели, показват съвестна и принципна обработка на материала. Графикът на научните публикации на кандидатката показва постоянен интерес към научна работа. Препоръчвам на Ана Коцева да се присъди образователната и научна степен ДОКТОР.

Дата: 10.07.2022

Член на журито: Елена Борисова Тарашева

Доктор по математическа лингвистика

Доцент по дискурсивен анализ

Нов български университет

(Подпис)

Adjudication

by Elena Tarasheva,

PhD in Mathematical Linguistics 5.04.11

Associate Professor in research field 2.1. Philology: Discourse Analysis – Media

PhD candidate: Ana Koceva

Thesis: PRAGMATIC ASPECTS OF COMPLAINTS, REQUESTS AND APOLOGIES IN THE
ENGLISH AND MACEDONIAN CULTURAL CODE

1. Fundamental and applied significance of the research problem

The study of speech pragmatics is of great importance for modern linguistics. On the one hand, it is a part of the fundamental studies of language, which help to precisely understand the nature and meaning of speech acts. On the other hand, the research supports language teaching, both foreign and mother tongue, since teaching must take into consideration speech functions, stylistic nuances associated with different forms, the sense of distance or proximity between communicants, the degree of formality, etc. Successful communication heavily depends on these parameters, and learners must be aware of their significance.

An important aspect of the study is comparative pragmatics. Intercultural communication, which facilitates the ever-increasing contacts between representatives of different cultures in the global world requires awareness of the fact that each language is underpinned by a culture specific to each speaker, different but neither superior or inferior to another one as a means of communication mediated by a different sign system. Communication requires knowledge of how to express a complaint, a request, and an apology according to the requirements of different cultures, in different languages, which, however, increasingly find themselves in contact. Such studies are much needed by young people to prepare them for travel and collaborative projects with people around the world, speakers of different cultures and languages.

2. Rigorously formulated aims and objectives of the dissertation

The candidate formulates 7 objectives, the most general of which is to determine the linguistic form of each of the language functions; the objective most closely related to the cultural aspect of language concerns the differences and similarities between Macedonian and English; the specific teaching objective seeks to contribute to the instruction in speech acts to learners of English as a foreign language. In relation to these goals, specific research questions are formulated concerning the parameters of the respective speech acts. A hypothesis is put forward that in Macedonian and English the respective speech acts are expressed differently. The focus is on sociolinguistic parameters (p. 66),

which, however, turn out to be subject to great variability as many of the American participants turn out to be bilingual, with mother tongues other than English. Thus, language for them is an object of study with an instrumental or integrative mindset, unlike Macedonians for whom English is the *lingua franca* of academic communication. The expectation to use the mother tongue as one of the constants in the study is not justified, but a range of different perspectives towards learning a language emerge.

For me, the formulation of the aims is ambitious and wide-ranging, which leaves the achievement of specific goals as a distant prospect. However, given the lack of comparative pragmatics studies of Macedonian and English, the broad focus is rather an advantage, providing guidance for more specifically focused researches.

3. Evidence of originality of the research

A declaration to this effect has been given by the doctoral candidate. The submitted work has been subjected to antiplagiarism programs to detect matches with other publications and the originality claim is confirmed.

For me, the research conducted with two groups of informants: American and Macedonian is evidence of original research, with all the advantages and disadvantages of independently planned and conducted research.

4. Awareness of research of the investigated problem and relevance of the literature used.

The thesis begins with a thorough review of the literature on speech acts (Austin, cited in the thesis), on the communicative nature of language (Grice, *ibid.*) at sentence and discourse levels, and in relation to the cultural specificity of languages. Also included is Hofstede's study of organizational culture and regional particularities along the parameters he established. Specific studies by local researchers in Bulgarian and Macedonian are also part of the researches the doctoral candidate lodges her work in.

Situating the literature review before the aims and objectives leaves it somewhat detached from the overall project. Theoretical contributions are included at all stages of the work - for example, specific reinforcing adverbs, known as boosters, appear as late as in the data analysis. Speech acts are talked about as if they were being defined for the first time at each subsequent occurrence. The literature review also does not always specify for which language classifications and descriptions are evolved and within which theoretical framework. With greater precision, more examples, and a comparative perspective across languages, the extensive literature review could benefit the teaching of the material in linguistics courses.

5. Correctness in citing a representative number of authors.

As far as Pragmatics is concerned, the main works on the topic of the thesis have been properly reviewed. The inclusion of Hofstede brings an orientation to business communication that does not reflect the contexts used in the dissertation. The use of Likert scales to account for psychological and behavioural parameters is too far from the linguistic nature of the study.

It is noteworthy that most citations are direct and not via other researches. The presentation follows the established standards for the academic genre.

6. Adequacy of the theoretical model of the study.

The candidate examines the linguistic expression of requests, complaints, and apologies in Macedonian and English. For the purpose of her research, she uses the established model of discourse completion tasks in which informants are presented with a situation to which they have to respond with language phrases. The responses are analysed along a number of linguistic parameters. A quantitative breakdown of the language strategies is provided, and a qualitative analysis is made. With the aims formulated as broadly as they are, the conclusions can hardly be any more specific than what they are: the three speech acts under investigation are realised differently for the two languages.

The candidate mentions as a limitation of the work the fact that she collected linguistic material through a written survey. In my opinion, the results would lead to more concrete conclusions if there were specific parameters of the study: whether the informants learned the given linguistic forms at home, in communication or as a linguistic generalization; whether the mother tongue influences the choice of linguistic forms, which ones are considered acceptable depending on the context, etc. Certainly, the pioneering nature of the work reveals unexpected aspects of the problem that can be addressed in further research.

7. Adequacy of the selected research methodology to the stated aim and objectives of the dissertation.

The methodology is well chosen and consistently applied. The academic text is adequately presented and sufficiently informative. The text would be a useful tool if formatted with a more specific purpose in mind, especially for the task of teaching intercultural pragmatics, a relatively new but very promising area of linguistic work.

8. Unique contribution in data collection and analysis of empirical data.

The candidate highlights as her own contribution the construal of pragmatics as part of linguistics as well as the deeper insight into the nature of speech acts. She singles out teaching as a special area to which she would like to contribute.

In my opinion, the contribution lies in the search for the language forms which express speech acts in different cultures. The detailed classification presented by the PhD student allows for an excellent breakdown according to the mother tongue of the informant, transfer of teaching, learning and informants' perceptions of the level of formality, etc. Unfortunately, the research participants represent too different groups in terms of these parameters. In effect, no constant parameters exist in the research, as even the sociolinguistic characteristics of the informants are subject to approximations and statistical levelling.

I. Summary data on the candidate's academic output

The quantitative and qualitative data about the candidate's research activity submitted with the dossier show compliance with and exceedance of the minimum criteria for the award of the degree of Doctor of **Philosophy**.

II. Evaluation of the academic and practical results and contributions of the candidate's portfolio submitted for the competition.

One article in the database of the Central and Eastern European Research Library and ten articles in regional journals have been submitted.

III. Conclusion

The candidate has formulated a research problem of interest to her work as a language teacher. She has read basic and regional research on the problem of interest, and she has compiled a literature review following the requirements for a PhD Thesis. A theoretical framework is devised, material gathered, and subjected to a scrupulous analysis consistent with scholarly requirements. The conclusions drawn are in line with the set objectives, show a conscientious and principled treatment of the material. The schedule of the candidate's academic publications shows a constant interest in research. Therefore, I wholeheartedly recommend that Ana Kotseva be awarded the degree of Doctor of Philosophy in the Research Field 2.1. Philology.

Date: July 10th 2022

Jury Member: Elena Tarasheva, PhD

Associate Professor of Discourse Studies (Media)

New Bulgarian University

(Signature)

